

**Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu**

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Kateřiny Šimáčkové (soudkyně zpravodajky) a soudců Ludvíka Davida a Vojtěcha Šimíčka o ústavní stížnosti stěžovatele **Ing. R. F.**, zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5, proti výrokům II. a III. rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 357/2017-42 ze dne 19. 7. 2019 a usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 49 Ad 4/2017-43 ze dne 8. 8. 2019, za účasti Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Praze jako účastníků řízení a České správy sociálního zabezpečení jako vedlejší účastnice řízení, takto:

- I. Výrokem III. rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 357/2017-42 ze dne 19. 7. 2019 a usnesením Krajského soudu v Praze č. j. 49 Ad 4/2017-43 ze dne 8. 8. 2019 bylo porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu a spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Výrok III. rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 357/2017-42 ze dne 19. 7. 2019 a usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 49 Ad 4/2017-43 ze dne 8. 8. 2019 se proto ruší.**
- III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předchozí průběh řízení

1. Včas podanou ústavní stížností se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Praze, kterými bylo rozhodnuto o nákladech řízení před správními soudy. Nejvyšší správní soud napadenými výroky označeného rozsudku rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti tak, že žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení, a dále zrušil předchozí rozsudek Krajského soudu v Praze ve výroku, jímž krajský soud přiznal stěžovateli náhradu nákladů řízení, a věc v tomto rozsahu vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajský soud následně ústavní stížností napadeným usnesením rozhodl tak, že se žádnému z účastníků nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel má za to, že napadenými rozhodnutími byla porušena jeho ústavně zaručená práva, a to právo na soudní ochranu a spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

(dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, právo na rovnost podle čl. 1 Listiny a právo na náhradu škody podle čl. 36 odst. 3 Listiny.

2. Žalobou ke krajskému soudu se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení (vedlejší účastnice řízení před Ústavním soudem) č. j. 570 219 1715/315-LP ze dne 4. 7. 2017, kterým stěžovateli přiznala starobní důchod a určila jeho výši, jakož i výši příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, a zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů.

3. V žalobě stěžovatel namítal nesprávný výpočet výše příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, který je součástí přiznaného starobního důchodu. Podle stěžovatele došlo k nesprávnému zaokrouhlování při výpočtu výše příplatku za poměrnou část nedokončeného měsíce výkonu trestu odnětí svobody; celková výše příplatku měla správně činit 191 Kč, zatímco přiznaná výše je 190 Kč. Dále stěžovatel kritizoval, že podle napadeného rozhodnutí vedlejší účastnice na jeho případ nedopadá zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a naopak se domáhal aplikace § 24 odst. 1, 2 a 6 tohoto zákona ve svém případě. Vedlejší účastnice ve vyjádření k žalobě setrvala na svých závěrech a postupu při výpočtu příplatku k důchodu a podrobně popsala, že při výpočtu důchodu stěžovatele bylo respektováno i namítané ustanovení zákona o mimosoudních rehabilitacích.

4. Krajský soud rozsudkem č. j. 49 Ad 4/2017-25 ze dne 27. 11. 2017 zrušil napadené rozhodnutí vedlejší účastnice a věc jí vrátil k dalšímu řízení (výrok I.) a dále vedlejší účastnici zavázal zaplatit stěžovateli na náhradě nákladů řízení částku 1573 Kč (výrok II.). Ve vztahu k otázce způsobu výpočtu příplatku k důchodu krajský soud poukázal na předchozí judikaturu Nejvyššího správního soudu, kterou vedlejší účastnice odmítla respektovat, a zkritizoval způsob výpočtu použitý vedlejší účastnicí jako odporující zákonu o soudní rehabilitaci, jehož relevantní ustanovení je třeba vykládat i s přihlédnutím k jeho účelu ve prospěch rehabilitovaných osob, dle principu *favoris rehabilitationis*. O nákladech řízení pak krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“) a úspěšnému stěžovateli přiznal náhradu nákladů řízení za jeden úkon právní služby, paušální náhradu hotových výdajů a DPH.

5. Proti rozsudku krajského soudu podala vedlejší účastnice kasační stížnost, v níž nesouhlasila s právním posouzením krajského soudu co do způsobu výpočtu příplatku k důchodu podle zákona o soudní rehabilitaci.

6. Nejvyšší správní soud rozsudkem č. j. 3 Ads 357/2017-42 ze dne 19. 7. 2019 kasační stížnost v části směřující proti výroku I. rozsudku krajského soudu zamítl (výrok I.), rozsudek krajského soudu ve výroku II. zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (výrok II.) a žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (výrok III.). Nejvyšší správní soud shledal, že ve věci

samé není kasační stížnost důvodná, neboť krajský soud spornou otázku posoudil zcela v souladu s dřívější judikaturou Nejvyššího správního soudu (rozsudkem č. j. 1 Ads 100/2017-24 ze dne 30. 3. 2017), přitom podle Nejvyššího správního soudu nebylo namístě se od této dřívější judikatury odchylovat, a to i s ohledem na zcela marginální povahu sporné otázky. Naopak však Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou v části směřující proti výroku o nákladech řízení. Ve vztahu k tomuto výroku sice stěžovatelka neuvedla žádné konkrétní námitky, avšak pro hodnocení zákonnosti výroku o nákladech řízení není soud vázán uplatněnými důvody, neboť o nich rozhoduje vždy bez návrhu. V daném případě přitom podle Nejvyššího správního soudu byly dány důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž bylo namístě stěžovateli náhradu nákladů řízení nepřiznat v souladu s § 60 odst. 7 s. ř. s. Tyto důvody Nejvyšší správní soud spatřoval ve zřetelném nepoměru mezi výší sporného nároku (1 Kč) a výší odměny zastupujícího advokáta (1573 Kč); nadto ani výsledek sporu nemá a nebude mít prakticky žádný vliv na důchodové nároky stěžovatele a spor se týká bagatelní částky. Podle Nejvyššího správního soudu sice procesní předpisy neumožňují soudům ve správním soudnictví odmítnout podaný návrh z důvodů bezvýznamnosti projednávané věci, avšak tuto skutečnost lze zohlednit při úvaze o náhradě nákladů řízení. Navíc vedlejší účastnice se v daném případě vlastně nedopustila ani porušení zákona, neboť relevantní postup při výpočtu dotčeného příplatku je dán judikaturou Nejvyššího správního soudu. Konečně Nejvyšší správní soud přihlédl i k tomu, že zástupce stěžovatele zastupuje obdobné případy, v nichž se uplatňované nároky pohybují v korunových částkách, opakovaně a vzhledem k bagatelnosti těchto věcí, které samotným žalobcům nepřinášejí téměř žádný faktický užitek, pouze generuje náklady řízení ve svůj prospěch, což podle Nejvyššího správního soudu nelze podporovat. Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud odůvodnil jednak tím, že stěžovatel uspěl ve věci samé (ohledně nároku ve výši 1 Kč), ale neuspěl ohledně částky nákladů řízení před krajským soudem (1573 Kč), jednak poukázal na všechny další okolnosti zvláštního zřetele hodné popsané výše. Náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti tak stěžovateli nebyla přiznána podle § 60 odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.; přitom Nejvyšší správní soud odkázal také na svou dřívější judikaturu (rozsudek č. j. 3 Ads 306/2016-77 ze dne 21. 12. 2017) a navazující rozhodnutí Ústavního soudu (usnesení sp. zn. III. ÚS 772/2018 ze dne 29. 5. 2018).

7. V návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které bylo krajskému soudu doručeno dne 5. 8. 2019, a po vrácení soudního spisu dne 8. 8. 2019 vydal krajský soud téhož dne usnesení č. j. 49 Ad 4/2017-43, kterým žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení, vázán právním názorem kasačního soudu.

II. Argumentace stěžovatele, účastníků a vedlejší účastnice řízení

8. Stěžovatel má za to, že obecné soudy se při rozhodování o nákladech řízení v daném případě dopustily zásadního excesu. Stěžovatel je podle svých slov trestán za úspěch a navíc jsou mu kladeny k tíži údajně neúčelné aktivity jeho právního zástupce. Aktivity jeho zástupce v jiných případech se však stěžovatele samého netýkají a není důvod mu je klást k tíži a při úspěchu ve věci mu odpírat náhradu nákladů řízení. Nadto nelze souhlasit s údajnou neúčelností aktivit stěžovatelova zástupce v případech zmíněných Nejvyšším správním soudem, neboť vedlejší účastnice přiznala žalobcům v těchto případech doplatky v nezanedbatelných částkách (v řádu desítek až statisíc korun). Stěžovatel se

rovněž cítí diskriminován ve srovnání s jinými žalobci v obdobném právním postavení, jimž byla přinejmenším v prvostupňovém soudním řízení přiznána náhrada nákladů řízení. Počináním vedlejší účastnice mu každopádně vznikla škoda spočívající v nákladech soudního řízení, která by mu měla být přiměřeně kompenzována. K argumentaci Nejvyššího správního soudu ohledně nepoměru mezi výší sporného nároku a odměnou advokáta stěžovatel připomíná, že ve správním soudnictví nejde o „zisk“, ostatně ani výše odměny advokáta není vázána na finanční hodnotu sporu. Navíc v daném případě nešlo jen o 1 Kč měsíčně, ale také o úpravu důchodu podle zákona o mimosoudních rehabilitacích (druhý žalobní bod), byť tou se nakonec ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích nezabývaly. Z tohoto důvodu také nelze danou věc považovat za bagatelní, a nadto ve správním soudnictví není žádný důvod upírat občanům právo obracet se na krajské soudy i ve věcech, které snad v něčích očích vypadají jako bagatelní. A pokud by i Nejvyšší správní soud považoval daný případ za bagatelní, mohl kasační stížnost vedlejší účastnice bez dalšího zamítnout; to však neučinil a naopak stěžovatele dvakrát vyzval k případnému vyjádření (k návrhu na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí a ke kasační stížnosti). Stěžovatel nesouhlasí ani s poukazem Nejvyššího správního soudu na to, že vedlejší účastnice neporušila zákon, a naopak zdůrazňuje, že vedlejší účastnice je povinna rozhodovat nejen podle litery zákona, ale i podle judikatury Nejvyššího správního soudu zákon vykládající.

9. Dále stěžovatel vytýká Nejvyššímu správnímu soudu, jednak že překročil rozsah své přezkumné pravomoci, pokud rozhodnutí krajského soudu zrušil toliko v akcesorickém výroku o nákladech řízení, přestože ten nebyl samostatně předmětem kasační stížnosti; jednak to, že stěžovatele předem neuvědomil o svém záměru aplikovat § 60 odst. 7 s. ř. s. a nedal mu možnost se k němu vyjádřit (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 29/16 ze dne 17. 5. 2016).

10. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřili účastníci i vedlejší účastnice řízení.

11. Krajský soud v Praze ve svém vyjádření předně uvádí, že při vydání usnesení, které je napadeno ústavní stížností, postupoval podle závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu, jež nebyl oprávněn přehodnotit. Naopak v původním řízení neshledal důvody k aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. a k uplatnění obecné zásady procesního práva *de minimis non curat praetor*, a to při vědomí, že zaokrouhlení výše dávky se projeví jak zpětně, tak do budoucna po předem neznámou dobu, navíc se jedná o spor navazující na citlivou problematiku rehabilitačního zákonodárství. Dále se krajský soud obecně vyjadřuje k otázce přičitatelnosti jednání zástupce zastoupenému a zejména zdůrazňuje potřebu rozlišovat mezi zástupci, jejichž činnost je financována samotným zastoupeným, a zástupci, jejichž činnost je fakticky převážně financována přísudkem náhrady nákladů či odměny v řízení, jichž se účastní. V druhém případě se totiž rozhodnutí soudu o nepřiznání náhrady nákladů řízení či odměny zástupce zpravidla nijak neprojeví v poměrech samotného navrhovatele; takovou situaci ovšem krajský soud v projednávaném případě neshledal.

12. Nejvyšší správní soud navrhuje podanou ústavní stížnost odmítnout jako zjevně neopodstatněnou, neboť postrádá ústavní rozměr; případně zamítnout jako nedůvodnou, neboť nedošlo k protiústavnímu zásahu do práv stěžovatele. Ústavní stížnost se týká

problematiky nákladů řízení, která však v daném případě nenabývá ústavněprávní dimenze. Nejvyšší správní soud připomíná, že zde nešlo o posouzení samotného nároku na dávku ani o primární stanovení její výše, sporná byla toliko otázka zaokrouhlování, a v důsledku byl spor veden o jedinou korunu příplatku k důchodu měsíčně. Tudíž jsou irelevantní odkazy stěžovatele na doplatky vyplacené jiným klientům stěžovatelova zástupce v jiných řízeních a nedošlo k žádné „diskriminaci“ stěžovatele. Nejvyšší správní soud má za to, že ve svém rozhodnutí jasně a srozumitelně vysvětlil existenci důvodů zvláštního zřetele hodných pro nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli. Nepřekročil přitom ani svou přezkumnou pravomoc, neboť kasační stížnosti byly napadeny oba výroky rozsudku krajského soudu a o nákladech řízení soud rozhoduje i bez návrhu. Rovněž Nejvyšší správní soud neshledává důvod, proč by měl být stěžovatel o záměru soudu aplikovat § 60 odst. 7 s. ř. s. předem uvědomen; taková povinnost nevyplývá z procesních předpisů a Nejvyšší správní soud běžně účastníky předem nezpravuje ani o tom, že hodlá vyhovět kasační stížnosti ve věci samé. Nejvyšší správní soud zde odkazuje též na své předchozí rozhodnutí sp. zn. 3 Ads 306/2016 a navazující usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 772/18. Mimoto Nejvyššímu správnímu soudu není ani zřejmé, jaký užitek by stěžovatel měl z případného předchozího poučení, neboť ani v ústavní stížnosti, v níž pro to měl prostor, neuvedl žádné argumenty, které by vyvracely argumentaci použitou v napadeném rozsudku, a tak mohly v budoucnu vést k jinému rozhodnutí o nákladech řízení, než již Nejvyšší správní soud učinil.

13. Česká správa sociálního zabezpečení jako vedlejší účastnice řízení má rovněž za to, že napadenými rozhodnutími soudů nebyla porušena namítaná ústavně zaručená práva stěžovatele. Obsáhle se vyjadřuje k podstatě sporu před správními soudy a způsobu výpočtu dotčeného příplatku k důchodu, poukazujíc na bagatelní charakter sporu. Upozorňuje na zkreslující tvrzení stěžovatele týkající se doplatků pro jiné osoby zastoupené tímž zástupcem, kterým fakticky na základě oněch „korunových“ soudních sporů byly vyplaceny mnohem nižší částky, než uvádí stěžovatel (s jedinou výjimkou se jednalo o částky v řádu desítek či stovek Kč). Vedlejší účastnice poukazuje též na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 941/16 ze dne 23. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 772/18 ze dne 29. 5. 2018 a sp. zn. II. ÚS 1440/18 ze dne 9. 7. 2018. S rozhodnutím o nákladech řízení, jak jej učinil Nejvyšší správní soud, se vedlejší účastnice ztotožňuje. Ke stěžovatelově argumentaci, že se domáhal též aplikace § 24 zákona o mimosoudních rehabilitacích, pak vedlejší účastnice popisuje, že toto ustanovení bylo ve stěžovatelově věci respektováno, jak ostatně vedlejší účastnice připomněla již ve svém vyjádření k žalobě před krajským soudem; proti rozhodnutí krajského soudu přitom stěžovatel kasační stížnost nepodal.

III. Hodnocení Ústavního soudu

14. Ústavní soud úvodem připomíná, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti, a nikoliv zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Není proto povolán k přezkumu aplikace podústavního práva a může tak činit jen tehdy, jestliže současně shledá porušení základního práva či svobody, protože základní práva a svobody vymezují nejen rámec normativního obsahu aplikovaných právních norem, nýbrž také rámec jejich ústavně konformní interpretace a aplikace. Interpretace zákonných a podzákonných právních norem, která nešetří základní práva v co nejvyšší míře, při současném dodržení účelu aplikovaných právních norem,

anebo interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti, pak znamenají porušení základního práva či svobody.

15. V posuzovaném případě stěžovatel brojí proti rozhodnutím obecných soudů, jimiž mu nebyla přiznána náhrada nákladů řízení; přitom částka náhrady nákladů řízení, která byla pro stěžovatele ve hře, dosahovala tzv. bagatelní výše. Ústavní soud dal opakovaně ve své rozhodovací praxi najevo, že v takových případech, s výjimkou zcela extrémních situací, je úspěšnost ústavní stížnosti pro její zjevnou neopodstatněnost vyloučena. Ony „extrémní situace“ nastávají především tam, kde se obecné soudy ve svých rozhodnutích při výkladu či použití ustanovení právního předpisu dopustí svévole, například pokud své rozhodnutí vůbec neodůvodní, pokud se jejich odůvodnění přičí pravidlům logiky, je výrazem přepjatého formalismu či jiného extrémního vybočení z obecných principů spravedlnosti [srov. například nález sp. zn. I. ÚS 3143/08 ze dne 17. 3. 2009 (N 59/52 SbNU 583) a další judikatura v něm citovaná; nález sp. zn. I. ÚS 2933/15 ze dne 9. 2. 2016 (N 31/80 SbNU 401), bod 8; nález sp. zn. III. ÚS 1329/18 ze dne 23. 10. 2018, bod 12; či nález sp. zn. III. ÚS 1576/19 ze dne 30. 9. 2019, bod 18; všechna rozhodnutí Ústavního soudu citovaná v tomto nálezu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>]. Při samotném posuzování bagatelnosti věci musí Ústavní soud zvažovat jak hledisko kvantitativní, tak hledisko kvalitativní. I z kvantitativního pohledu přitom intenzita dotčení – a míra možné újmy – může být relativní, a to ve vztahu ke konkrétní osobě, na kterou soudní rozhodnutí dopadá, respektive jejím sociálním a majetkovým poměrům, eventuálně dalším okolnostem případu. Mimoto obvyklá právní hranice bagatelnosti nemusí být vždy určující s ohledem na kvalitativní stránku věci, a to v případech, kdy se věc z hlediska ústavnosti jeví natolik významná, že určitým způsobem „přesahuje“ kauzu samotnou. K tomu může dojít v situacích zvláště intenzivního zásahu v konkrétní věci či zásadního významu rozhodnutí Ústavního soudu v dané věci z hlediska další rozhodovací činnosti obecných soudů [viz nález sp. zn. III. ÚS 3725/13 ze dne 10. 4. 2014 (N 55/73 SbNU 89), body 31 a 33; nález sp. zn. I. ÚS 2933/15, citovaný výše, bod 9; nález sp. zn. II. ÚS 2571/16 ze dne 8. 11. 2016 (N 214/83 SbNU 391), body 14 a 15; či nález sp. zn. II. ÚS 1242/18 ze dne 16. 10. 2018, bod 26)]. Okolností způsobilou založit nutnost meritorního posouzení ústavní stížnosti i v případě bagatelní částky, o níž se spor vede, je rovněž zájem na důsledném respektování judikatury Ústavního soudu [nález sp. zn. II. ÚS 502/17 ze dne 10. 1. 2018 (N 4/88 SbNU 69), bod 10; nález sp. zn. III. ÚS 1576/19, citovaný výše, bod 19].

16. Současně nelze vyloučit nutnost věcného projednání a možnou důvodnost ústavní stížnosti ani v situaci, kdy se týká bagatelní částky nákladů řízení před obecnými soudy. K problematice nákladů řízení, ať dosahují jakékoli výše, se sice Ústavní soud obecně staví zdrženlivě a podrobuje ji toliko omezenému ústavněprávnímu přezkumu, neboť samotný spor o náklady řízení většinou nedosahuje intenzity způsobilé porušit základní práva a svobody účastníků řízení; na druhou stranu však nelze přehlédnout, že i rozhodování o nákladech soudního řízení tvoří integrální součást soudního řízení jako celku, a i na něj proto dopadají postuláty spravedlivého procesu. Ústavní soud tak již v minulosti ve výjimečných situacích shledal důvodnými i ústavní stížnosti směřující proti nákladovým výrokům týkajícím se bagatelních částek [viz například nález sp. zn. I. ÚS 660/11 ze dne 20. 11. 2012 (N 190/67 SbNU 285); nález sp. zn. I. ÚS 2933/15, citovaný výše; nález sp. zn. II. ÚS 2571/16, citovaný výše; nález sp. zn. III. ÚS 2397/17

ze dne 13. 2. 2018 (N 23/88 SbNU 301); či nález sp. zn. I. ÚS 585/17 ze dne 10. 4. 2018 (N 71/89 SbNU 99)].

17. O takovou výjimečnou situaci jde i v projednávaném případě. Ač ústavní stížnost napadá rozhodnutí obecných soudů o nákladech řízení, nelze odhlédnout od toho, že vlastní spor v soudním řízení se týkal problematiky příplatku k důchodu přiznávaného podle zákona o soudní rehabilitaci – tedy jednoho z opatření přijatých ke zmírnění křivd spáchaných předchozím nedemokratickým režimem, což je problematika zásadního významu z hlediska demokratického právního státu a vyrovnávání se s nedemokratickou minulostí (obdobně též nález sp. zn. I. ÚS 660/11, citovaný výše; a nález sp. zn. II. ÚS 2571/16, citovaný výše, bod 20). Mimoto jak vyplývá z argumentace účastníků řízení, nejedná se o zcela ojedinělý spor. V neposlední řadě nelze přehlédnout způsob, jakým bylo dosaženo rozhodnutí o nákladech řízení před krajským soudem, který byl pro stěžovatele zcela překvapivý. Ústavní soud opakovaně připomíná, že ani v případech, kdy se jedná o „zanedbatelné“ peněžní sumy, nesmí obecný soud opustit princip právní jistoty a zásadu předvídatelnosti práva [viz nález sp. zn. I. ÚS 3143/08 ze dne 17. 3. 2009 (N 59/52 SbNU 583) a nález sp. zn. II. ÚS 2177/17 ze dne 28. 8. 2018]. Ze všech těchto důvodů v posuzovaném případě nebyl dán důvod pro odmítnutí ústavní stížnosti z důvodu *prima facie* bagatelní výše částky, již se týkala napadená rozhodnutí, a naopak jsou splněny podmínky pro meritorní projednání ústavní stížnosti.

18. Podstata ústavní stížnosti spočívá v kritice závěru a postupu Nejvyššího správního soudu, který v řízení o kasační stížnosti vedlejší účastnice, která argumentačně rozporovala toliko právní posouzení krajského soudu ve věci samé, zrušil rozsudek krajského soudu ve výroku o nákladech řízení a pro nové rozhodnutí zavázal krajský soud právním názorem, že ve stěžovatelově případě jsou dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s.; podle téhož ustanovení rozhodl Nejvyšší správní soud také o nákladech řízení o kasační stížnosti. V ústavní stížnosti stěžovatel rozporuje jak procesní, tak substantivní aspekty napadených rozhodnutí, jimiž podle něj došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv.

19. Ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. umožňuje soudu výjimečně rozhodnout o nepřiznání náhrady nákladů účastníkům nebo státu, jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné. Toto ustanovení je, stejně jako obdobné moderační právo soudu v občanském soudním řízení upravené v § 150 občanského soudního řádu, stanoveno pro mimořádné případy, v nichž by se jevílo nespravedlivým rozhodnout podle obecného pravidla výsledku řízení, respektive tomu, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva či právem chráněné zájmy, přiznat náhradu nákladů, jež při této činnosti účelně vynaložil. Tato ustanovení tak slouží k odstranění nepřiměřené tvrdosti a dosažení spravedlnosti pro účastníky řízení [srov. například nález sp. zn. IV. ÚS 2920/08 ze dne 4. 4. 2011 (N 59/61 SbNU 3), body 11 a 12]. Shodně připomíná i komentářová literatura, že účelem ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. je „umožnit soudu i v rámci rozhodování o náhradě nákladů řízení zajistit ochranu základních práv účastníků řízení a přiblížení se obecné ideji spravedlnosti“ (Šuránek, P. § 60 Náhrada nákladů řízení. In Jemelka, L. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, bod 48).

20. Ústavní soud se ve své rozhodovací praxi opakovaně podrobně zabýval ústavněprávními požadavky na aplikaci moderačního oprávnění soudů dle § 150

občanského soudního řádu, které lze s ohledem na vzájemnou podobnost obou ustanovení v zásadě klást také na aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. [viz též nález sp. zn. IV. ÚS 529/16 ze dne 17. 5. 2016 (N 89/81 SbNU 471), bod 12]. Ústavní soud ustáleně připomíná, že posouzení podmínek použití citovaného ustanovení v konkrétní věci je výlučnou záležitostí obecného soudu. Ústavnímu soudu naopak zásadně nepřísluší hodnotit, zda jsou dány důvody zvláštního zřetele hodné pro použití daného ustanovení. Úvaha (závěr) soudu o tom, zda jde o výjimečný případ a zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, nicméně musí vycházet z posouzení všech okolností konkrétní věci; nemůže jít o libovůli soudu, ale je třeba pečlivého posouzení všech rozhodných hledisek. Současně musí být takové rozhodnutí soudu řádně a přesvědčivě odůvodněno [nález sp. zn. III. ÚS 3166/18 ze dne 16. 4. 2019, body 16 a 17; nález sp. zn. I. ÚS 191/06 ze dne 13. 9. 2006 (N 162/42 SbNU 339); či obdobně nález sp. zn. IV. ÚS 2920/08, citovaný výše, body 11 a 12]. V nedávném nálezu sp. zn. III. ÚS 132/20 ze dne 31. 3. 2020 Ústavní soud zdůraznil, že z odůvodnění rozhodnutí, v němž soud přistoupí k využití moderačního práva a z důvodů zvláštního zřetele hodných nepřizná náhradu nákladů řízení účastníkovi, musí vyplývat rozumná úvaha o existenci určitých specifických okolností konkrétní věci, v jejichž důsledku by se uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení neúspěšnému účastníkovi řízení mohlo jevit jako nespravedlivé či nepřiměřeně tíživé. Přestože Ústavní soud není oprávněn nahrazovat úvahu obecných soudů o tom, zda v určité věci jsou splněny podmínky pro využití jejich moderačního oprávnění, je při jeho využití, s ohledem na ústavní záruky spravedlivého procesu, povinen posoudit, zda skutečně existuje, respektive z napadeného rozhodnutí vyplývá důvod, který je s ohledem na okolnosti věci způsobilý být hodnocen jako důvod zvláštního zřetele hodný. Jen v takovém případě nedojde vůči dotčenému účastníkovi ke svévolnému odepření práva na náhradu nákladů řízení (bod 32 nálezu sp. zn. III. ÚS 132/20).

21. V souvislosti s využitím moderačního oprávnění soudu při rozhodování o nákladech řízení Ústavní soud dále pravidelně poukazuje též na určité procesní garance, které je třeba při takovém postupu dodržet. Rozhodnutí soudu, ani v otázce nákladů řízení, především nesmí být pro účastníky zcela překvapivé a nepředvídatelné; což je nutno brát v úvahu tím spíše v řízení před soudy vyšší instance, má-li být bez relevantní změny skutkových okolností změněno rozhodnutí o nákladech řízení před soudem nižší instance [srov. například nález sp. zn. II. ÚS 828/06 ze dne 6. 2. 2007 (N 26/44 SbNU 309); nález sp. zn. III. ÚS 1862/13 ze dne 10. 6. 2014 (N 118/73 SbNU 821), body 13 a 14; či nález sp. zn. III. ÚS 3166/18, citovaný výše, body 18 a 22). V nálezu sp. zn. III. ÚS 2397/17 ze dne 13. 2. 2018 (N 23/88 SbNU 301) pak Ústavní soud i s odkazem na svou plenární judikaturu a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva obecněji zdůraznil, že principy spravedlivého procesu se vztahují i na rozhodování o nákladech řízení. Jde sice o druhotný aspekt procesu, což může odůvodnit skutečnost, že soud není povinen umožnit projednání všech skutkových a právních skutečností určujících pro jeho rozhodnutí o tomto aspektu sporu; principy spravedlivého procesu, včetně zásady kontradiktornosti, však nelze zcela pominout. I když možnost účastníků vyjádřit své stanovisko k otázce nákladů může být omezena, neměli by být překvapeni nečekaným a nepředvídatelným obratem (bod 19 nálezu sp. zn. III. ÚS 2397/17).

22. Uvedené požadavky ústavně konformní aplikace moderačního práva soudu při rozhodování o nákladech řízení v posuzovaném případě nebyly splněny. Napadená rozhodnutí především neobsahují přijatelné odůvodnění svědčící o pečlivém posouzení

všech rozhodných hledisek a postrádají srozumitelné vymezení okolností, které by v kontextu dané věci mohly být způsobitelným důvodem hodným zvláštního zřetele ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s., respektive které by mohly svědčit o tom, že přiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli by v dané věci bylo nespravedlivé či nepřiměřeně tíživé.

23. Obecné soudy (Nejvyšší správní soud) spatřovaly důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady nákladů řízení jednak ve faktické bezvýznamnosti (bagatelnosti) projednávané věci, s poukazem na zřejmý nepoměr mezi výší žalovaného nároku a výší odměny zastupujícího advokáta, jednak ve skutečnosti, že vedlejší účastnice *stricto sensu* neporušila zákon, pouze nepostupovala v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, a jednak ve skutečnosti, že stěžovatelův právní zástupce opakovaně zastupuje i jiné žalobce v obdobných bagatelních věcech, které samotným žalobcům nepřinášejí žádný faktický užitek, ale pouze generují náklady řízení ve prospěch zástupce žalobců.

24. Popsané důvody ovšem v kontextu projednávané věci nemohou obstát. Především je třeba odmítnout argument bezvýznamnosti – bagatelnosti dotčené věci. Nehledě na výši částky, jejíž přiznání se stěžovatel žalobou v důsledku domáhal, totiž nelze přehlédnout, že se jednalo o výši příplatku k důchodu podle zákona o soudní rehabilitaci coby jednoho z opatření přijatých k nápravě či zmírnění následků křivd a nespravedlností způsobených minulým nedemokratickým režimem. Ústavní soud ustáleně připomíná, že v takových věcech, kde jde o nároky osob podle rehabilitačního zákonodárství, je třeba postupovat zvláště pečlivě a citlivě, při vědomí, že demokratický režim by neměl ke křivdě vytvořené nedemokratickým režimem přidávat křivdu další [viz nález sp. zn. II. ÚS 2571/16, citovaný výše, bod 20; a nález sp. zn. I. ÚS 819/15 ze dne 15. 4. 2015 (N 81/77 SbNU 177), bod 28]. Přitom skutečnost, že základ sporu spočívá v minulém nedemokratickém režimu, je třeba mít na mysli i při rozhodování o nákladech řízení. Ústavní soud již v minulosti kritizoval situace, kdy v takovém sporu soudy na jednu stranu daly stěžovateli za pravdu (alespoň v základu jeho nároku), na druhou stranu jej ale nelogicky nechaly nést veškeré jeho náklady řízení, zcela odhlížejíce od základu a kontextu sporu. Ústavní soud zdůraznil, že taková situace může být stěžovatelem oprávněně pocíťována úkorně a hrozí vznikem další křivdy (nález sp. zn. I. ÚS 660/11, citovaný výše; obdobně též nález sp. zn. II. ÚS 2571/16, citovaný výše).

25. Ani v projednávaném případě tedy nelze přijmout argument bezvýznamností věci. Takový argument naopak svědčí o úplném pomínutí širšího kontextu sporu a morálního rozměru rehabilitací i souvisejících opatření. Na posuzovaný spor a jeho význam nelze nahlížet toliko z finančního hlediska. Postup soudů, které na jednu stranu uznají, že stěžovatelův nárok je oprávněn, a naopak vedlejší účastnice postupovala v rozporu s principem *favoris rehabilitationis*, na druhou stranu však stěžovateli fakticky naznačí, že jeho nárok byl (po finanční stránce) natolik zanedbatelný, že vlastně vůbec neměl být u soudu vznesen, a když se tak stalo, nezaslouží si stěžovatel náhradu účelně vynaložených nákladů řízení, je v rozporu s nezbytností přistupovat k nárokům osob nespravedlivě postižených předchozím nedemokratickým režimem zvláště citlivě, pečlivě a se snahou nepůsobit těmto osobám při odčiňování minulých křivd křivdy nové.

26. Vzhledem k tomu, že žalovaný nárok není možné považovat za bagatelní, neobstojí ani argumentace Nejvyššího správního soudu týkající se zástupce stěžovatele, který jako zástupce vystupuje i v jiných případech, v nichž další žalobci uplatňují obdobné nároky

v nízkých částkách. Zastoupení různých žalobců týmž zástupcem v obdobných věcech totiž samo o sobě nemůže představovat způsobilý důvod zvláštního zřetele hodný při rozhodování o nákladech řízení, a jak bylo vysvětleno výše, jen z důvodu nízkých žalovaných částek nelze mít ve věcech, kde se jedná o nároky osob nespravedlivě postižených předchozím nedemokratickým režimem, za to, že by tyto spory byly bez významu a důležitosti pro samotné žalobce a „sloužily“ jen k vytváření nákladů řízení ve prospěch jejich zástupce. Nadto částka nákladů řízení přiznaná krajským soudem stěžovateli se pohybovala spíše na minimální úrovni. Ústavní soud podotýká, že v minulosti nepovažoval za ústavně nekonformní rozhodnutí krajských soudů o nepřiznání náhrady nákladů řízení žalobcům z důvodů zvláštního zřetele hodných, které byly spatřovány v účelovém, fakticky bezvýznamném či sudičském podání žaloby (viz například usnesení sp. zn. I. ÚS 3290/19 ze dne 17. 12. 2019; usnesení sp. zn. I. ÚS 3476/18 ze dne 8. 1. 2019), případně v podání v podstatě formulářových žalob (usnesení sp. zn. IV. ÚS 1799/19 ze dne 11. 2. 2020; usnesení sp. zn. I. ÚS 1803/19 ze dne 21. 1. 2020). Nyní přezkoumávaná rozhodnutí správních soudů ovšem neuvádí žádné skutečnosti svědčící o tom, že by se v projednávaném případě jednalo o některou z právě zmíněných situací, vyjma poukazu na bezvýznamnost věci pro stěžovatele i další žalobce v obdobných případech, který však nemůže obstát, jak bylo zdůvodněno výše.

27. Konečně jako způsobilý důvod zvláštního zřetele hodný pro nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli v posuzovaném případě nemůže uspět ani poukaz na to, že vedlejší účastnice neporušila přímo zákon, jen nepostupovala dle judikatury na něj navazující. To je značně zkreslující argumentace, popírající význam judikatury vykládající zákon. Pochybení vedlejší účastnice – a újma jím způsobená stěžovateli – není o nic menší, pokud vedlejší účastnice sice nepostupovala přímo v rozporu se slovy zákona – který explicitně neřeší spornou otázku způsobu výpočtu příplatku k důchodu za dny strávené ve vazbě a výkonu trestu odnětí svobody nad rámec ukončených měsíců –, nýbrž v rozporu s principem *favoris rehabilitationis*, který se uplatní při výkladu a použití zákona o soudní rehabilitaci, a se související předchozí judikaturou Nejvyššího správního soudu, jenž relevantní ustanovení zákona právě v souladu s uvedeným principem vyložil způsobem, jež vedlejší účastnice odmítla respektovat.

28. Lze tak shrnout, že rozhodnutí obecných soudů o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli není dostatečně a přesvědčivě odůvodněno, při zhodnocení všech rozhodných okolností, včetně kontextu celého sporu a potřeby zvláště citlivého přístupu při rozhodování o nárocích majících odčinit nespravedlnosti způsobené předchozím nedemokratickým režimem. Napadená rozhodnutí neuvádí žádné okolnosti, které by v kontextu projednávaného případu byly způsobilé být hodnoceny jako důvody zvláštního zřetele hodné pro nepřiznání náhrady nákladů řízení procesně úspěšnému stěžovateli, a postrádají tedy přijatelný podklad vylučující svévoli při použití mimořádného moderačního práva soudů. Rozhodnutími o nákladech řízení o žalobě i kasační stížnosti tak došlo k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu a spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny.

29. Vedle toho je třeba přisvědčit stěžovateli i v tom, že zejména rozhodnutí o nákladech řízení před krajským soudem pro něj bylo překvapivé a nepředvídatelné. Ačkoli Ústavní soud nijak nezpochybnuje samo oprávnění Nejvyššího správního soudu na podkladě kasační stížnosti vedlejší účastnice přezkoumat též nákladový výrok

rozsudku krajského soudu; nelze na druhou stranu pominout, že konkrétní námitky v kasační stížnosti se týkaly pouze posouzení krajského soudu ve věci samé, otázka nákladů řízení nebyla ani v řízení o žalobě nijak sporována a v průběhu řízení o kasační stížnosti nedošlo k žádné změně relevantních skutkových okolností. Přesto stěžovatel v řízení před Nejvyšším správním soudem nebyl nijak upozorněn na možnou změnu v posouzení otázky náhrady nákladů řízení o žalobě a nebyl mu dán žádný prostor pro vyjádření k takové změně. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud při zrušení nákladového výroku rozsudku krajského soudu zavázal tento soud právním názorem, že v dané věci „jsou podle § 60 odst. 7 s. ř. s. dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě“ (bod 19 napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu), pak stěžovateli nebyla dána možnost vyjádřit se k této otázce ani v dalším řízení před krajským soudem, který ostatně napadeným usnesením rozhodl bezprostředně poté, co mu bylo doručeno rozhodnutí kasačního soudu a vrácen soudní spis předložený Nejvyššímu správnímu soudu. V daném případě tak došlo k nežádoucí situaci, kdy stěžovatel byl překvapen nečekaným a nepředvídatelným obratem v posouzení otázky nákladů řízení o žalobě, a i tímto bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny.

30. Pro úplnost Ústavní soud dodává, že poukazy Nejvyššího správního soudu a vedlejší účastnice na vybraná usnesení Ústavního soudu i předchozí judikaturu Nejvyššího správního soudu, zmíněné ve vyjádřeních k ústavní stížnosti, nelze považovat za případné. Předně nelze souhlasit s představou, že by napadené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nemohlo být pro stěžovatele žádným překvapením s ohledem na předchozí rozsudek tohoto soudu sp. zn. 3 Ads 306/2016 ze dne 21. 12. 2017, který bylo vydán v obdobné věci jiného žalobce zastoupeného týmž zástupcem, jako je zastoupen stěžovatel, a ve kterém žalobci nebyla přiznána náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti, a to i s poukazem na § 60 odst. 7 s. ř. s. Nejvyšší správní soud sice i v tomto rozhodnutí zmínil bagatelní povahu celého sporu, ovšem nezavázal krajský soud právním názorem o existenci důvodů zvláštního zřetele hodných ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s. jako ve věci stěžovatele a o nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl i s ohledem na skutečnost, že vedlejší účastnice byla v tomto řízení částečně úspěšná (k její stížnostní námitce došlo ke zrušení nákladového výroku rozsudku krajského soudu z důvodu nesprávného určení tarifní hodnoty, a tedy vyčíslení nákladů řízení). Posledně uvedená skutečnost byla rovněž podstatná z pohledu Ústavního soudu, který zmiňovaný rozsudek přezkoumal a neshledal ústavně nekonformním v usnesení sp. zn. III. ÚS 772/18 ze dne 29. 5. 2018. O odlišnou procesní situaci oproti situaci v nynějším případě se jednalo též v usnesení sp. zn. II. ÚS 1440/18 ze dne 9. 7. 2018, jímž byla odmítnuta jako zjevně neopodstatněná ústavní stížnost proti výroku usnesení Nejvyššího správního soudu, kterým bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, které bylo zastaveno. Konečně na shora rozvedených závěrech Ústavního soudu v nynější věci nemůže nic změnit ani poukaz Nejvyššího správního soudu na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 941/16 ze dne 23. 11. 2016 k otázce bagatelnosti. I v tomto usnesení Ústavní soud obecně připomněl, že posouzení bagatelnosti věci není určeno žádnou pevnou hranicí peněžní částky, která je předmětem sporu, ale vždy je třeba individuálního posouzení; navíc ústavní stížnost v dané věci byla jako zjevně neopodstatněná odmítnuta na prvním místě proto, že byla pouhým nesouhlasem s právními závěry obecných soudů ohledně výkladu relevantního zákonného ustanovení, přitom Ústavní soud shledal rozporovaná rozhodnutí obecných

soudů z hlediska ústavnosti jako zcela akceptovatelná. V neposlední řadě pak Ústavní soud obecně připomíná, že jeho usnesení nelze co do precedenční síly a závaznosti srovnávat s jeho nálezy [podrobně viz nálezy sp. zn. IV. ÚS 301/05 ze dne 13. 11. 2007 (N 190/47 SbNU 465), body 88 a násl.].

31. K argumentaci obsažené v ústavní stížnosti pak Ústavní soud dodává, že se blíže nezabýval poukazy stěžovatele na to, že v žalobě se domáhal též úpravy důchodu v souladu se zákonem o mimosoudních rehabilitacích. Na tuto argumentaci sice v řízení před krajským soudem, jakož i nyní v řízení o ústavní stížnosti reagovala vedlejší účastnice (s tím, že tato úprava fakticky provedena byla); nicméně krajský soud se jí nijak blíže nevěnoval a rozhodnutí žalované zrušil jen pro nesprávný výpočet příplatku k důchodu podle zákona o soudní rehabilitaci, přitom stěžovatel toto rozhodnutí krajského soudu sám kasační stížností nenapadl, tudíž otázka aplikace zákona o mimosoudních rehabilitacích nebyla řešena ani Nejvyšším správním soudem.

IV. Závěr

32. V projednávaném případě tedy napadenými rozhodnutími došlo k porušení stěžovatelova práva na soudní ochranu a spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud zdůrazňuje, že ani při rozhodování o nákladech řízení nelze odhlížet od celého kontextu sporu; i rozhodnutí o nákladech řízení, byť jde o druhotný aspekt soudní pře, by mělo být spravedlivé. V případech, kdy základ sporu spočívá v minulém nedemokratickém režimu a ve sporu jde o nároky osob tímto režimem nespravedlivě postižených, je třeba mít tuto skutečnost na mysli i při rozhodování o nákladech řízení a dbát na to, aby demokratický režim nepřidával ke křivdě vytvořené nedemokratickým režimem křivdu další – třeba i necitlivým a nečekaným rozhodnutím o nákladech řízení. Pokud obecný soud v takovém sporu využije mimořádného moderačního oprávnění při rozhodování o nákladech řízení, a přitom pomine celý kontext a základ sporu, může se jednat o vybočení z širokých mezí ústavnosti použití tohoto oprávnění a o porušení práva dotčeného účastníka na soudní ochranu a spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny. Právě taková situace nastala i v nynějším případě, kdy obecné soudy necitlivě, bez komplexního a pečlivého posouzení všech rozhodných hledisek a bez uvedení způsobilých důvodů zvláštního zřetele hodných aplikovaly § 60 odst. 7 s. ř. s. a procesně úspěšnému stěžovateli nepřiznaly náhradu nákladů řízení. K porušení čl. 36 odst. 1 Listiny pak došlo také překvapivým a nečekaným obratem v posouzení otázky nákladů řízení o žalobě.

33. Z těchto důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů ústavní stížnosti v převážné části vyhověl a zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Praze, kterým bylo rozhodnuto o nákladech řízení o žalobě, a dále napadený výrok III. rozsudku Nejvyššího správního soudu, kterým bylo rozhodnuto o nákladech řízení o kasační stížnosti.

34. V části směřující proti výroku II. rozsudku Nejvyššího správního soudu, kterým byl původní rozsudek krajského soudu zrušen ve výroku o nákladech řízení a v tomto rozsahu věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení, byla ústavní stížnost shledána nepřípustnou (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu). I když právě tímto rozhodnutím

došlo k přehodnocení otázky nákladů řízení o stěžovatelově žalobě a vyslovení právního názoru o existenci důvodů hodných zvláštního zřetele podle § 60 odst. 7 s. ř. s. pro nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě stěžovateli, jednalo se stále toliko o kasační (zrušující) rozhodnutí soudu. Ústavní soud přitom kasační rozhodnutí obecných soudů ruší pouze v případech, kde je to nezbytné pro ochranu základních práv a svobod stěžovatele; jinak takovou část ústavní stížnosti odmítne pro nepřípustnost [viz nález sp. zn. I. ÚS 190/15 ze dne 13. 9. 2016 (N 171/82 SbNU 657), body 18 a 59; nález sp. zn. IV. ÚS 1085/14 ze dne 9. 12. 2014 (N 220/75 SbNU 475), bod 16; nález sp. zn. I. ÚS 1787/11 ze dne 28. 11. 2013 (N 202/71 SbNU 385), bod 23; a nález sp. zn. II. ÚS 2371/11 ze dne 18. 9. 2012 (N 159/66 SbNU 373), body 37–39]. V projednávaném případě Ústavní soud dospěl k závěru, že pro ochranu základních práv a svobod stěžovatele není nezbytné zrušení kasačního výroku Nejvyššího správního soudu, a postačí zrušení na něj navazujícího usnesení krajského soudu. Je samozřejmé, že v dalším řízení bude krajský soud vázán v první řadě právním názorem vysloveným v tomto nálezu, a nikoli kasačním rozhodnutím Nejvyššího správního soudu (viz nález sp. zn. I. ÚS 190/15, citovaný výše, body 59 a 18). Ústavní stížnost v části směřující proti výroku II. rozsudku Nejvyššího správního soudu proto byla odmítnuta jako návrh nepřípustný podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 27. dubna 2020

Kateřina Šimáčková
předsedkyně senátu